

Antwerpse Sikhs vieren Vaisakhi in tempel in Deurne: “Vergelijk het met Kerstmis, dit zijn onze hoogdagen”

Honderden Antwerpse Sikhs verzamelden zondag in de gurdwara in Deurne voor het Vaisakhi-feest. Nog tot en met dinsdag herdenken ze met gebeden, verhalen, ceremonies en gezamenlijke maaltijden de Khalsa, de oprichting van de sikhgemeenschap in 1699.

Verscholen achter een rijtjeshuis op de weinig charmante Bisschoppenhoflaan in Deurne ligt een van de negen Belgische sikhtempels of gurdwara's. Het is het kloppende hart van de Antwerpse sikhgemeenschap. In ons land leven naar schatting 25.000 Sikhs. Het sikhisme is een religie die rond 1500 ontstaan is in de Punjab-regio in India en Pakistan en richt zich op de toewijding aan één universele God, op gelijkheid en vrijheid voor iedereen.

De Antwerpse sikhgemeenschap vormt het buitenbeentje in ons land. Hier amper Indiërs of Pakistanen, wel Afghanen. “In Afghanistan vormen wij een minderheid. Rond de eeuwwisseling zijn velen van ons gevlucht voor de oorlog en onderdrukking”, vertelt Santook Singh (68), voorzitter van de Antwerpse gurdwara.

“De beginjaren in Antwerpen waren moeilijk voor ons. Samen bidden deden we in de tempel in Vilvoorde. Met de steun van de internationale sikhgemeenschap slaagden we er uiteindelijk in 2017 in om onze eigen gurdwara te openen, hier in Deurne. Sindsdien is dit de plek waar wij elke week minstens één keer samenkomen.”

Hechte gemeenschap

Wie de gurdwara binnen wil, moet eerst handen en voeten reinigen. In de grote gebedsruimte weerklinken zondagmiddag gebeden, zang en muziek. In de aanpalende zaal wordt er samen gegeten. “Het Vaisakhi-feest is een van de belangrijkste feesten voor ons, even belangrijk als Kerstmis voor jullie”, vertelt Moni (71) terwijl ze dampende tassen chai thee serveert.

Sinds zondagochtend 6 uur zijn tientallen vrijwilligers in de weer om voor iedereen te koken. “De vrouwen maken de chapati (een soort platbrood, red.) terwijl de mannen koken.” Moni woont op het Antwerpse Kiel en was een van de eerste Sikhs die zich in 1986 in Antwerpen vestigden. “Onze gemeenschap groeit, dat is mooi om te zien. We vormen een hechte community en dan is het fijn dat we een plek als deze hebben waar we elkaar kunnen ontmoeten en waar er ruimte is voor gebed. Als kind nam mijn moeder me altijd mee naar de tempel, nu doen wij hetzelfde met onze kinderen en kleinkinderen.”

Ondernemers pur sang

Elke week voorzien de vrijwilligers van de gurdwara overigens een uitgebreide, gratis maaltijd: de langar. “Iedereen is dan welkom”, zegt Parmit (24). Hij vertelt dat de Sikhs een besloten cultuur hebben. “In Afghanistan vormden we een minderheid. We overleefden door op onszelf terug te plooiën. Met die mentaliteit zijn we naar hier gekomen. Dat maakt dat mensen in Antwerpen niet goed weten wie wij zijn. Al zien ze natuurlijk wel dat wij vaak supermarkten of nachtwinkels uitbaten. Anders dan de Indische Sikhs zijn wij handelaars en ondernemers. Een eigen zaak runnen zit in ons bloed.”

Zelf vluchtte Parmit samen met zijn ouders, zussen en broer in 2009 naar België. “Je ziet dat de jonge generatie Sikhs er wel voor openstaat om contact te leggen met de andere gemeenschappen in Antwerpen. Langs weerskanten wordt stilaan de horizon verbreed. Ik vind dat belangrijk. Als persoon groei je niet door jezelf af te sluiten.”

Erfgoed kenbaar maken

Om die reden is de Belgische Sikhgemeenschap in een project van Kadoc gestapt, het Documentatie- en Onderzoekscentrum voor Religie, Cultuur en Samenleving verbonden aan de KU Leuven. “Wij trachten het erfgoed van de Vlaamse sikhgemeenschappen in kaart te brengen, hun (migratie)geschiedenis op te tekenen en dat erfgoed kenbaar te maken voor een breder publiek”, zegt onderzoeker Alexander Hilkens.

Want de meeste Vlamingen weten inderdaad niet meer van de Sikhs dan dat de mannen een tulband dragen. Parmit glimlacht. “Zowel mannen als vrouwen bedekken het haar. Wij knippen ons haar ook nooit. Oorspronkelijk was lang haar een symbool van koninklijke afkomst. Vanuit het idee dat iedereen gelijk is, knipt daarom niemand het haar.”

Buiten wordt intussen een nieuwe vlag gehesen met daarop het Sikh-symbool. Binnen gaan de gebeden verder, terwijl in de keuken hard wordt gewerkt om iedereen van een warme maaltijd te voorzien. “Samen bidden, verhalen vertellen en eten: dat blijven we ook de komende dagen nog doen.”

[Elien Van Wynsberghe](#)